

Phát triển bền vững ESG trong lĩnh vực ngân hàng ở Việt Nam

NGUYỄN ĐỨC DƯƠNG*
PHÙNG THỊ KIM YẾN**
VŨ THỊ THU HÀ***
MAI NGỌC DIỆU****
TRƯƠNG THỊ HƯỜNG*****

Tóm tắt

Để thúc đẩy quá trình phát triển bền vững một cách toàn diện, hiệu quả và nhanh chóng trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, chuyển đổi số trong kinh tế, xã hội, quản trị, môi trường là điều tất yếu. ESG (Environmental - Môi trường, Social - Xã hội, Governance - Quản trị) không chỉ là xu hướng, mà còn chính là kim chỉ nam trong công cuộc số hóa, qua đó kết hợp và hoàn thiện các mục tiêu mà Nhà nước đề ra. Trên cơ sở đánh giá thực trạng phát triển bền vững ESG trong lĩnh vực ngân hàng ở Việt Nam, bài viết đưa ra những khuyến nghị nhằm thúc đẩy áp dụng tiêu chuẩn ESG trong ngành này thời gian tới.

Từ khóa: ESG, Ngân hàng, phát triển bền vững

Summary

To promote sustainable development in a comprehensive, effective, and rapid manner in the context of the Fourth Industrial Revolution, digital transformation in the economy, society, governance, and environment is inevitable. ESG (Environmental, Social, Governance) is a trend and a guideline in the digitalization process, thereby combining and perfecting the goals set by the State. Based on the assessment of the current situation of ESG sustainable development in the banking sector in Vietnam, the article proposes recommendations to promote the application of ESG standards in this industry in the coming time.

Keywords: ESG, Banking, sustainable development.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Thời gian qua, Việt Nam đã chủ động, tích cực tham gia các cam kết quốc tế về chuyển đổi xanh, giảm phát thải khí nhà kính, hướng tới mục tiêu phát triển bền vững. Tuyên bố mạnh mẽ về đạt mức phát thải ròng bằng “0” vào năm 2050 tại COP26 thể hiện quyết tâm và cam kết chính trị của Việt Nam đối với vấn đề này. Theo báo cáo tại Hội nghị COP27, Việt Nam là một trong các quốc gia đã có những hành động nhanh, kịp thời để triển khai cam kết quốc tế. Là kênh cung ứng vốn chủ yếu của nền kinh tế, ngành ngân hàng với vai trò, trách nhiệm của mình đã có những đóng góp quan trọng trong việc thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững quốc gia. Mặc dù vậy, quá trình triển khai còn gặp nhiều khó khăn, thách thức, đòi hỏi ngành ngân hàng cần tiếp tục nỗ lực thực hiện các giải pháp, đặc biệt trong việc thúc đẩy áp dụng tiêu chuẩn ESG trong hoạt động ngân hàng nhằm phát huy hơn nữa vai trò và đóng góp của ngành trong việc hiện thực hóa các mục tiêu phát triển bền vững theo chủ trương của Đảng và Chính phủ.

TỔNG QUAN VỀ ESG

Khái niệm ESG

ESG là thuật ngữ viết tắt của Environmental (Môi trường), Social (Xã hội) and Governance (Quản trị). Đây là 3 tiêu chuẩn để đo lường tính hiệu quả và bền vững của một doanh nghiệp, phản ánh sự tương tác của doanh nghiệp với cộng đồng và môi trường xung quanh. Thuật ngữ ESG lần đầu tiên được giới thiệu một cách tổng thể trong Báo cáo “Who cares wins” của Liên hợp quốc phát hành năm 2004. Báo cáo này khuyến khích tất cả các bên liên quan (các nhà quản lý, giám đốc, nhà đầu tư, nhà phân tích, nhà môi giới) tích hợp ESG trong chiến lược phát triển dài hạn của mình. Sau đó, thuật ngữ ESG được đề cập nhiều hơn trong báo cáo Nguyên tắc đầu tư có trách nhiệm (PRI) của Liên hợp quốc năm 2006, nơi mà các tiêu chí ESG được yêu cầu phải đưa vào đánh giá tài chính của các công ty. Từ đó đến nay, ESG đã phát triển mạnh mẽ và được rất nhiều công ty trên khắp thế giới áp dụng, trở thành một bộ tiêu chuẩn đánh giá bức tranh toàn cảnh tình hình kinh doanh

* TS., Học viện Ngân hàng

** ThS., *** ThS., **** ThS., ***** ThS., Trường Đại học Tài Nguyên và Môi Trường Hà Nội

Ngày nhận bài: 10/11/2024; Ngày phản biện: 30/11/2024; Ngày duyệt đăng: 10/12/2024

của doanh nghiệp trên cả ba khía cạnh môi trường, xã hội và quản trị (Thùy, 2022).

Vai trò, tầm quan trọng của ESG trong phát triển bền vững

ESG đóng góp tích cực vào việc hình thành, xây dựng và thúc đẩy các chiến lược bền vững liên quan đến môi trường và các vấn đề xã hội của doanh nghiệp. Trong những năm gần đây, nhờ vào những nỗ lực của các cơ quan nhà nước trong việc ban hành các chính sách và việc thiết lập những tiêu chí liên quan đến ESG, ESG đã trở thành một tiêu chí quan trọng cho các nhà đầu tư và thị trường tài chính. Các doanh nghiệp có chiến lược ESG mạnh mẽ thường xuyên thu hút đầu tư và được đánh giá cao trên thị trường, điều này thúc đẩy sự tăng trưởng và ổn định của cổ phiếu và giá trị thương hiệu, tạo ra lợi thế cạnh tranh trên thị trường tài chính. Vì vậy, có thể nói rằng, ESG đóng vai trò như một chỉ báo quan trọng, giúp các bên liên quan hiểu rõ cách doanh nghiệp quản lý rủi ro và tận dụng cơ hội trong cả 3 khía cạnh của môi trường, xã hội và quản lý.

Đối với môi trường

Trong thời kỳ biến đổi khí hậu và tăng cường các yêu cầu về phát triển bền vững, doanh nghiệp đáp ứng được cả 2 tiêu chí trên là doanh nghiệp có khả năng phát triển vững vàng và làm chủ trong tương lai, đặc biệt trong vấn đề về môi trường. Tại Hội nghị thượng đỉnh về biến đổi khí hậu của Liên hợp quốc năm 2021 (COP26), Việt Nam đã đưa ra những cam kết quan trọng về ứng phó với thách thức biến đổi khí hậu. Cam kết gắn liền với hành động này một lần nữa được khẳng định mạnh mẽ với quốc tế tại COP27 vừa qua. Trong nỗ lực tạo ra các chính sách về ESG, Chính phủ Việt Nam đang định hình hướng dẫn cho các doanh nghiệp trong việc đạt được mục tiêu liên quan đến ESG, đồng thời thúc đẩy sự phát triển bền vững. Đối với vấn đề môi trường, ESG đề ra các tiêu chí đánh giá về mức độ sử dụng năng lượng trong quá trình vận hành doanh nghiệp thông qua khí hậu, ô nhiễm, rác thải và việc sử dụng tài nguyên.

Các ngân hàng gần đây đã đặt ra các mục tiêu liên quan đến giảm lượng khí thải carbon, đầu tư vào dự án năng lượng tái tạo và thúc đẩy sự tiên phong trong việc xây dựng một hệ thống tài chính đi kèm trách nhiệm đối với môi trường. Hợp đồng giữa Ngân hàng thương mại (NHTM) Cổ phần Á Châu (ACB) và DHL nhằm giảm 100% lượng khí thải carbon trong chuyển phát nhanh quốc tế, ước tính có thể cắt giảm tới 14 tấn khí thải CO₂ trong vòng 12 tháng là một ví dụ điển hình về cam kết thực hiện hiệu quả ESG. Trong năm ngoái, ACB cũng đã tiết kiệm được 215 tấn giấy thông qua hoạt động số hóa quy trình, thay thế 32 tấn nhựa bằng các vật liệu thân thiện với môi trường; ACB cũng đã trung hòa 181 tấn CO₂ bằng cách sử dụng vật liệu tái chế. NHTM Cổ phần Nam Á đặt mục tiêu trung hòa carbon và xây dựng hệ sinh thái toàn diện cho phát triển bền vững. Trong cấp tín dụng, các ngân hàng chú trọng và ưu tiên đối với

những doanh nghiệp thực hành ESG; ưu tiên cấp tín dụng cho các ngành sản xuất sử dụng năng lượng tái tạo, năng lượng sạch... Để giảm rác thải môi trường cũng như thực hiện phát triển bền vững hướng tới người dùng, NHTM Cổ phần Ngoại thương Việt Nam (Vietcombank) khuyến khích khách hàng sử dụng các dịch vụ thanh toán điện tử thay vì sử dụng thẻ. Từ tháng 7/2023, Vietcombank đã miễn phí cho các hình thức mở thẻ điện tử và các giao dịch trực tuyến, đồng thời điều chỉnh mức phí đối với thẻ vật lý. Các ngân hàng cũng đã chú trọng đến việc sử dụng vật liệu dễ tái chế trong việc phát hành thẻ, nhằm giảm rác thải và chi phí (Minh Phương, 2023).

Sự kết hợp giữa số hóa và xanh hóa là một trong những tác động rõ nét của ESG trong ngành Ngân hàng, tạo nên khái niệm ngân hàng xanh với một số đặc điểm như: Ưu tiên cho vay hoặc đầu tư vào các dự án có đánh giá các rủi ro liên quan đến môi trường, quan tâm đến các mục tiêu xã hội, mục tiêu phát triển bền vững và phát triển xanh; giám sát, hướng dẫn các dự án của khách hàng để giảm thiểu ô nhiễm môi trường (Minh Phương, 2023).

Đối với xã hội

Vai trò xã hội của ESG tập trung vào quan hệ lao động, quan hệ khách hàng và mô hình kinh doanh. Thông qua ESG, doanh nghiệp có thể định rõ các chiến lược hỗ trợ cộng đồng và xã hội cũng như trách nhiệm đối với người lao động. Điều này bao gồm việc đảm bảo quyền lợi của nhân viên, tạo ra môi trường làm việc tích cực, đa dạng, công bằng và hòa nhập. Đồng thời, doanh nghiệp cũng có thể hỗ trợ các dự án xã hội, như: giáo dục, y tế và phát triển cộng đồng. Những nỗ lực này giúp xây dựng uy tín tích cực cho doanh nghiệp trong cộng đồng.

Số liệu từ báo cáo của Edelman Trust Barometer (2023) cho thấy, có đến 60% người tiêu dùng nhìn nhận cách doanh nghiệp đối xử với nhân viên, khách hàng ảnh hưởng đến vấn đề niềm tin của khách hàng đối với thương hiệu, từ đó ảnh hưởng trực tiếp đến việc ra quyết định mua hàng. Số lượng khách hàng có khả năng thích một thương hiệu nếu thương hiệu đó cam kết thực hiện các hành động liên quan đến vấn đề con người, như: cải thiện khả năng tiếp cận về vấn đề chăm sóc sức khỏe; chấm dứt nạn phân biệt chủng tộc; thúc đẩy bình đẳng giới; sự đa dạng của nhân viên... gấp từ 3,5 đến 7 lần so với khách hàng có ít xu hướng mua hàng dựa trên các vấn đề kể trên. Từ đó thấy được, khách hàng ngày nay có xu hướng quan tâm nhiều hơn đến vấn đề đạo đức của doanh nghiệp khi lựa chọn thương hiệu để mua hàng.

Trong thời gian gần đây, sự thay đổi trong kỳ vọng từ phía người tiêu dùng cũng đã tác động đáng kể đến chiến lược đầu tư của các nhà đầu tư. Diễn biến này được làm rõ thông qua nghiên cứu toàn cầu về ESG năm 2023, trong đó cho thấy, ESG ngày càng trở thành một tiêu chí quan trọng trong quá trình đưa ra quyết định đầu tư. Được xem xét bởi 90% tổ chức đầu tư theo số liệu tính đến năm 2023, ESG không chỉ là một xu

hướng, mà còn là một tiêu chí chính thức, đóng vai trò quyết định trong việc đầu tư của họ. Điều này đánh dấu một sự chuyển đổi đáng kể trong cách các nhà đầu tư đánh giá và lựa chọn cơ hội đầu tư của mình, đặt ESG vào một trong những tiêu chuẩn quan trọng và không thể thiếu trong bối cảnh nhu cầu ngày càng tăng về đầu tư có tác động tích cực đối với môi trường và xã hội.

Quản trị doanh nghiệp

Đối với khía cạnh quản trị, ESG định rõ cách doanh nghiệp được quản lý thông qua các nội dung về thông lệ kinh doanh, công khai và minh bạch tài chính, năng lực lãnh đạo. Điều này bao gồm việc xây dựng các hệ thống kiểm soát nội bộ mạnh mẽ, tăng cường minh bạch tài chính và đảm bảo rằng, quyết định chiến lược được đưa ra dựa trên quy trình quyết định công bằng và mở cửa. Quản lý này không chỉ là vấn đề nội bộ, mà còn tác động đến cách doanh nghiệp tương tác với các bên liên quan, như: cổ đông, nhà đầu tư và cơ quan quản lý.

Theo Báo cáo về mức độ sẵn sàng thực hành ESG tại Việt Nam năm 2022, việc đạt được các mục tiêu ESG có thể đối mặt với nhiều khó khăn nếu thiếu một khung quản trị mạnh mẽ. Trả lời cho câu hỏi về cơ cấu quản trị ESG hiện tại trong tổ chức, chỉ có 24% doanh nghiệp cho biết, họ hiện tại đã có cơ cấu quản trị rõ ràng bao gồm điều lệ về ESG, trong đó nêu rõ về vai trò, trách nhiệm, KPI... Trong khi đó, 66% còn lại được phân loại vào nhóm doanh nghiệp có cơ cấu quản trị ESG nhưng không chính thức, thậm chí có doanh nghiệp báo cáo rằng, họ không có bất kỳ cấu trúc quản trị ESG nào.

Thực tế cho thấy rằng, chỉ số ESG đóng vai trò quan trọng trong việc đánh giá tác động của các xu hướng môi trường, xã hội và các xu hướng khác lên chiến lược, hoạt động và triển vọng dài hạn của doanh nghiệp. Nhờ đó, doanh nghiệp có khả năng xây dựng kế hoạch giảm thiểu rủi ro một cách hiệu quả. Bởi chiến lược và đánh giá rủi ro luôn tương quan mật thiết, nên việc hiểu rõ các rủi ro ESG và ảnh hưởng của chúng đối với hoạt động kinh doanh là cực kỳ quan trọng. Bằng cách tích hợp ESG vào khung quản lý rủi ro chung để tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững hơn nữa, doanh nghiệp có thể dự đoán và giảm thiểu rủi ro môi trường và xã hội, đồng thời tối ưu hóa hiệu suất tài chính và duy trì vị thế mạnh mẽ trong thị trường ngân hàng quốc tế.

THỰC TRẠNG ÁP DỤNG TIÊU CHUẨN ESG TRONG LĨNH VỰC NGÂN HÀNG TẠI VIỆT NAM

Với cam kết trở thành quốc gia có mức phát thải ròng bằng “0” vào năm 2050 và quyết tâm thực hiện 17 mục tiêu phát triển bền vững của Liên hợp quốc, Chính phủ Việt Nam và các cơ quan ban, ngành đang tích cực thực hiện nhiều biện pháp, từ việc hoạch định chiến lược, nghiên cứu và ban hành các luật và hướng dẫn dưới luật² để đạt được mục tiêu trên. Xác định phát triển bền vững là một chủ trương lớn của Đảng, Chính phủ, đồng thời nhận thức được tầm quan trọng của việc

thực thi ESG trong hoạt động ngân hàng đối với nền kinh tế cũng như môi trường và xã hội, ngành Ngân hàng tích cực triển khai nhiều hành động cụ thể như:

Ngân hàng Nhà nước (NHNN) đã chủ động nghiên cứu, xây dựng và ban hành các cơ chế chính sách của Ngành trong việc hướng dẫn, định hướng phát triển ngân hàng xanh, hoạt động tín dụng xanh và phát triển bền vững. NHNN cũng phối hợp chặt chẽ với các bộ, ngành chủ quản trong việc xây dựng, hoàn thiện cơ chế chính sách về tăng trưởng xanh nói chung và tín dụng xanh nói riêng. Bên cạnh đó, NHNN đã phối hợp với IFC xây dựng Sổ tay hướng dẫn đánh giá các rủi ro môi trường và xã hội cho 15 ngành kinh tế có rủi ro môi trường và xã hội cao nhất.

Đồng thời, NHNN đã triển khai các giải pháp để khuyến khích, tập trung nguồn vốn tín dụng ngân hàng cho các dự án, phương án sản xuất kinh doanh, đầu tư cho các ngành/lĩnh vực giảm thiểu và thích ứng với biến đổi khí hậu như lĩnh vực nông nghiệp, lâm nghiệp, triển khai các chương trình hỗ trợ người nghèo về nhà ở phòng tránh biến đổi khí hậu... NHNN cũng đã tích cực làm việc với các nhà tài trợ quốc tế, như: Cơ quan hợp tác quốc tế Nhật Bản (JICA), Ngân hàng Tái thiết Đức (KfW), Tổ chức Hợp tác phát triển Đức (GIZ) và đề xuất các chương trình, dự án huy động nguồn lực tài chính quốc tế trong lĩnh vực giảm phát thải khí nhà kính. Các hoạt động bồi dưỡng nhân lực về phát triển bền vững đã được chú trọng thực hiện hiệu quả thông qua việc chủ động xây dựng chương trình đào tạo, liên kết với tổ chức quốc tế và tham gia các hội thảo. Công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cán bộ, công chức, viên chức và người lao động ngành Ngân hàng về phát triển bền vững được triển khai tích cực.

Thực hiện chỉ đạo của NHNN, các tổ chức tín dụng (TCTD) đã và đang tích cực ưu tiên phát triển sản phẩm và dịch vụ ngân hàng, bao gồm các sản phẩm huy động và cho vay vốn tín dụng vào các dự án hoặc doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực năng lượng tái tạo, năng lượng sạch, các ngành sản xuất và tiêu dùng ít carbon, triển khai các sản phẩm thẻ phi vật lý để góp phần bảo vệ môi trường, nâng cao hiệu quả sử dụng tài nguyên, năng lượng.

Bên cạnh đó, một số ngân hàng đã thực hiện lồng ghép các yếu tố ESG vào chiến lược kinh doanh và tầm nhìn dài hạn. Các cam kết và tiêu chuẩn ESG được cụ thể hóa thành các mục đích, mục tiêu và hành động; đồng thời, gắn kết với các mục tiêu phát triển bền vững của Liên hợp quốc. Chiến lược phát triển bền vững được công khai trên báo cáo thường niên, trang web của ngân hàng (với một mục dành riêng cho “Phát triển bền vững”) và thông cáo báo chí. Trong số các vấn đề ESG, quản trị là yếu tố được các NHTM Việt Nam công khai rõ ràng nhất, phần lớn các ngân hàng đều có mục báo cáo quản trị trong báo cáo thường niên. Một điểm tích cực đáng ghi nhận trong cam kết xã hội của các NHTM là tài chính toàn diện, phản ánh nỗ lực của các NHTM trong việc

nâng cao khả năng tiếp cận dịch vụ tài chính của cộng đồng, đặc biệt là người thu nhập thấp, nhóm dễ bị tổn thương, các doanh nghiệp vừa và nhỏ (FFI, 2020). Một số ngân hàng cũng đã ban hành “Khung tín dụng xanh”, “Khung khoản vay bền vững” nhằm đưa ra quy trình sử dụng và quản lý nguồn vốn vay dành cho dự án thuộc các lĩnh vực xanh, giảm phát thải. Trong năm 2023-2024, đã có NHTM Việt Nam đầu tiên (ACB) công bố báo cáo riêng về Phát triển bền vững trên cơ sở tham chiếu theo các Tiêu chuẩn công bố thông tin được Ủy ban Tiêu chuẩn báo cáo bền vững toàn cầu (GSSB) thiết lập cũng như tham chiếu theo các Mục tiêu phát triển bền vững (SDGs) của Liên hợp quốc. Hiện các ngân hàng đã và đang tiếp tục triển khai nghiên cứu về tiêu chuẩn ESG, phát triển kinh tế bền vững và thị trường tín chỉ carbon.

Nhìn chung, các ngân hàng tại Việt Nam đã có nhận thức nhất định về tầm quan trọng của các vấn đề xoay quanh ESG. Mặc dù vậy, theo đánh giá của một số tổ chức quốc tế, các NHTM Việt Nam hiện đang trong giai đoạn đầu tích hợp các yếu tố ESG vào hoạt động kinh doanh và còn gặp nhiều khó khăn trong việc tích hợp mục tiêu bền vững, đánh giá tác động của vấn đề ESG hay công bố các thông tin liên quan. Hầu hết các NHTM chưa xây dựng khung chiến lược và lộ trình chi tiết hướng tới phát triển bền vững cũng như thực hiện công bố báo cáo phát triển bền vững. Còn nhiều ngân hàng chưa thiết lập hệ thống quản lý rủi ro ESG hay kết hợp đánh giá rủi ro ESG trong hoạt động cấp tín dụng. Yếu tố môi trường hiện chưa được các ngân hàng ưu tiên chú trọng bằng 2 yếu tố quản trị và xã hội (PwC, 2024). So với các nước trong khu vực và các nước phát triển trên thế giới, các NHTM Việt Nam vẫn cần cải thiện nhiều và nỗ lực hơn nữa để đẩy mạnh tích hợp ESG.

GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG ESG TRONG LĨNH VỰC NGÂN HÀNG TẠI VIỆT NAM

Trên cơ sở phân tích thực trạng, bài viết đề xuất một số khuyến nghị nhằm đẩy mạnh triển khai ESG trong lĩnh vực ngân hàng, góp phần thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững như sau:

Thứ nhất, kinh nghiệm quốc tế trong triển khai ESG cho thấy cơ quan quản lý có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc đẩy nhanh quá trình chuyển đổi bền vững của hệ thống ngân hàng. Nhìn từ góc độ của Việt Nam, Chính phủ và NHNN đã có những bước khởi đầu nhất định trong nỗ lực thúc đẩy hệ thống tài chính hướng tới phát triển bền vững. Tuy nhiên, để thúc đẩy các NHTM triển khai áp dụng ESG, cần phát huy nhiều hơn vai trò của cơ quan quản lý. Hoàn thiện khung pháp lý về ESG trong lĩnh vực ngân hàng, NHNN cần ban hành các quy định yêu cầu NHTM công bố thông tin và báo cáo việc thực hiện các yếu tố ESG. Đồng thời, lồng ghép một cách thích hợp các yếu tố, tiêu chí cụ thể về ESG vào các chính sách của ngành, bao gồm: quyết định, chỉ thị và quy định liên quan tới hoạt động đầu tư, cho vay và các dịch vụ tài chính khác cũng như hệ thống quản trị của NHTM.

Thứ hai, ban hành hướng dẫn công bố thông tin ESG cho ngành ngân hàng. Việc các ngân hàng thực hiện báo cáo phát triển bền vững dựa trên các chỉ tiêu không đồng nhất là rào cản để nhà đầu tư so sánh và sử dụng thông tin liên quan đến ESG. Do đó, NHNN cần xây dựng và ban hành khung công bố các tiêu chuẩn ESG để các ngân hàng thông nhất áp dụng. Hiện nay, ACB đã phát hành báo cáo phát triển bền vững riêng theo tiêu chuẩn GRI, bên cạnh đó, tiêu chuẩn GRI cũng được nhiều doanh nghiệp lựa chọn để sử dụng làm chuẩn mực báo cáo, như: Tập đoàn Bảo Việt, Công ty Cổ phần FPT, Công ty Cổ phần Hoàng Anh Gia Lai, Công ty Cổ phần Sữa Việt Nam. Do đó, NHNN có thể nghiên cứu, xây dựng và ban hành chuẩn mực công bố thông tin ESG dựa trên bộ tiêu chuẩn GRI được ban hành năm 2023-2024.

Thứ ba, xây dựng bộ chỉ tiêu đánh giá công bố ESG của ngành ngân hàng. Sau khi các thông tin ESG của ngành Ngân hàng được công bố, NHNN cần có những chỉ tiêu để đánh giá mức độ công bố thông tin của các ngân hàng. NHNN có thể giao cho các NHTM tự chấm điểm theo bộ chỉ tiêu được công bố, thông qua kết quả nhận được, NHNN công bố mức điểm tối thiểu cần đạt được để các ngân hàng có lộ trình cải thiện các hoạt động ESG. Nhờ đó, các hoạt động và việc công bố thông tin ESG sẽ từng bước được cải thiện. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Edelman (2023), *2023 Edelman Trust Barometer Special Report: Trust at Work*, retrieved from <https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2023-08/2023-Edelman-Trust-Barometer-Special-Report-Trust-Work.pdf>.
2. Fair Finance Internaitonal (FFI- 2020), *Cam kết Môi trường - Xã hội - Quản trị trong ngành Ngân hàng: Tổng quan và Phân tích trường hợp mười ngân hàng thương mại Việt Nam*.
3. Nguyễn Thị Minh Huệ và cộng sự (2023), Bộ tiêu chuẩn ESG về môi trường, xã hội, quản trị doanh nghiệp - hướng đi bền vững cho doanh nghiệp, *Tạp chí Công Thương*, tháng 11/2023.
4. PwC (2022), *Báo cáo khảo sát “Mức độ sẵn sàng thực hành ESG tại Việt Nam 2022: Từ tầm nhìn đến hành động*.
5. WWF (2020), *Sustainable Banking Assessment Report*.